Neyi Makineye Devrediyoruz?

Sivil toplumda yapay zekâ için bir çerçeve ve dört ilke

Özgür Kurtuluş · Kapasite Geliştirme Uzmanı

ozgur@kamra.com.tr

dijital.pro

Özgür Kurtuluş

Dijital Kapasite Geliştirme
ve İletişim Uzmanı

dijital.pro

ozgur@kamra.com.tr
ozgurkurtulus.com.tr

Eğitim

1993–1998 ODTÜ, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (Lisans)

1998–2000 Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon Sinema (Yüksek Lisans)

Çalışma deneyimi

2018– **dijital.pro** · Kurucu, Dijital Kapasite Geliştirme Uzmanı

2006– **Kamra Interactive** · Kurucu, Dijital İletişim Uzmanı

2003–2006 **Alan Eğitim Teknolojileri** · Genel Yayın Yönetmeni

1999–2003 **Meteksan Sistem** · Eğitim Teknoloğu, Proje Yöneticisi

Uzmanlık alanları

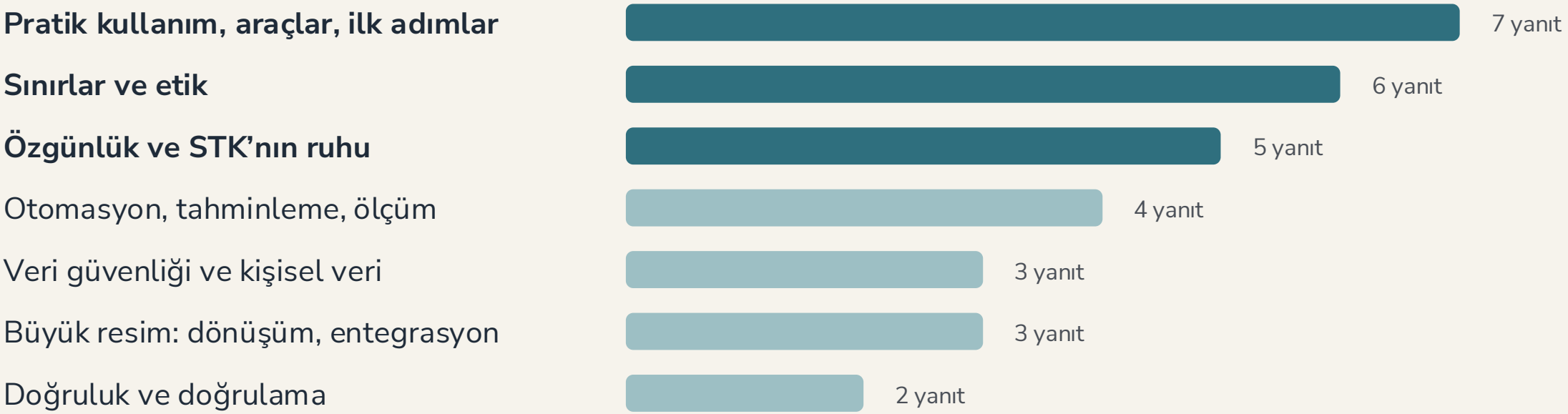
Sosyal pazarlama · Dijital pazarlama · Kurumsal iletişim · Dijital iletişim ve yönetişim · Sosyal medya · **Yapay zeka yönetişimi** · Hikâye anlatımı · Dijital içerik · Online ölçümleme · Dijital okuryazarlık · Dijital demokrasi · E-öğrenme

Referanslar (seçki)

- Trendyol · Turkcell · Google Türkiye · Coca-Cola · QNB Finansbank Reeder · QNB Finansbank
- TÜBİTAK · MEB · Sağlık Bakanlığı · Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı · AFAD · TED Üniversitesi
- STGM · GIZ · UN Women · Hrant Dink Vakfı · Gazeteciler Cemiyeti · Buğday Derneği · Mavi Kalem Derneği · ALİKEV · GOLADER · TESK · Nilüfer Belediyesi · Etkiniz AB

30 soru · 7 başlık

Siz Ne Sordunuz?

Asıl soru: güven

Sivil toplumun en değerli sermayesi güvendir. Yapay zekâ bu sermayeyi büyütebilir de aşındırabilir de.

Neyi devredebiliriz, neyi devredemeyiz?

Büyük resim

Değişen Ne?

Bollaşan: üretim

- Metin, görsel, çeviri, analiz saniyeler içinde
- Küçük ekipler büyük kurumların iş hacmine yaklaşabiliyor

Kıtlaşan: güven

- İçerik bolluğu inandırıcılığı zorlaştırıyor
- Kusursuz metin artık emek göstergesi değil

Ayırt edici olan artık üretmek değil, **tanıklık etmek ve hesap verebilmek.**

Dört kullanım düzlemi

Yapay Zekâ Nerede İşe Yarıyor?

İç operasyon

Toplantı notları, yazışmalar, belge düzeni, çeviri

İletişim

Kampanya fikirleri, metin taslakları, görsel, uyarlama

Program ve saha

Eğitim materyali, başvuru ve proje yazımı, ihtiyaç analizi

İzleme ve raporlama

Veri düzenleme, özetleme, bulgu taslakları

Çerçeve

Devretme Haritası

Bırakılabilir

Makine yapar, siz göz atarsınız.

Birlikte çalışılır

Makine önerir, son söz sizindir.

Devredilmez

İnsan yapar, makine yalnızca çevresine yardım eder.

Bölgeyi işin türü değil, içindeki risk belirler: Aynı metin bir duyuruda yeşil, bir faydalanıcı hikâyesinde kırmızı olabilir.

Yeşil bölge

Bırakılabilir: Zamanınızı Geri Alın

- Taslak ve ilk versiyon
- Özet, düzenleme, biçimlendirme
- Çeviri ve dil sadeleştirme
- Beyin fırtınası ve alternatif üretme

Ölçüt

Hata maliyeti düşük, kolayca düzeltilebilir.

Sarı bölge

Birlikte Çalışılır: Son Söz İnsanın

- Veri analizi ve bulgu yorumu
- Rapor ve başvuru taslakları
- Hikâyenin kurgusu ve kampanya dili

Ölçüt

Yanlış olursa kurumun itibarı zedelenir.

Kırmızı bölge

Devredilmez: Kırmızı Çizgiler

Tanıklık

Faydalanıcının kendi sesi

Hassas veri

Çocuklar, mağdurlar, sağlık, kimlik

İnsanlar hakkında karar

Hak sahipliği, seçim, değerlendirme

Kurumun tutumu

Kamuya açıklamalar ve duruş

Haritayı günlük işe taşımak

Karar Vermeden Önce Üç Soru

1	Bu çıktı yanlışsa kim zarar görür?	Risk
2	Yapay zekâ kullandığımızı bilselerdi güven sarsılır mıydı?	Şeffaflık
3	Sorumluluğu kim üstleniyor?	Hesap verebilirlik

Dört ilke

Haritayı Taşıyan Dört İlke

GÜVEN

1

Söz insanın, biçim makinenin

2

Önce veri, sonra araç

3

Yapay zekâ kaynak değil, taslaktır

4

Otomasyon ilişkinin yerini almamalı

İlke 1 · Özgünlük

Söz insanın, biçim makinenin

- Hikâye gerçek olmalı: uydurma tanık, kurgu alıntı, üretilmiş yüz yok
- Rıza: Hikâye sahibi neyin, nasıl anlatılacağını bilmeli
- Yapay zekâ anlatımı parlatabilir; tanıklığı üretemez
- Şeffaflık: Gerektiğinde “yapay zekâ desteğiyle hazırlandı” notu

Bir adım öte

Kurumun ses rehberini yazıp araca öğretin; çıktı sizin dilinize yaklaşsın.

İlke 2 · Mahremiyet

Önce Veri, Sonra Araç

- Verinizi sınıflandırın: açık, kurum içi, hassas
- Hassas veri araca girmeden önce anonimleştirilir: isim, yer, yüz, tanımlayıcı detay
- Eklenti ve bağlantılarda en az yetki: yalnızca gereken klasör, yalnızca okuma
- Kişisel değil kurumsal hesap; modeli eğitme ayarlarını kontrol edin

Bir adım öte

Bağlı uygulamaları üç ayda bir gözden geçirip kullanılmayanların erişimini kaldırın.

İlke 3 · Doğrulama

Yapay Zekâ Kaynak Değil, Taslaktır

- Akıcı olmak doğru olmak demek değil
- Her rakam, tarih, alıntı ve kaynak ayrıca teyit edilir
- Kaynak isteyin, sonra o kaynağı kendiniz açın
- Raporlarda bulgu verinizden gelir; yapay zekâ yalnızca dili düzenler

Bir adım öte

Belgelerinizi yükleyip yanıtı yalnızca onlara dayandırmasını isteyin; yine de kontrol edin.

İlke 4 · Orantılılık

Otomasyon İlişkinin Yerini Almamalı

- Otomasyon tekrarı alır; ilişkiyi siz sürdürürsünüz
- Bağışçı bir veri satırı değil, bir paydaştır
- Agent'lar: küçük başlayın, her adımı izleyin, geri alma yolu olsun
- Ölçüm: tıklanma değil, davranış değişimi; neyin ölçüleceğine siz karar verirsiniz

Bir adım öte

Her otomasyonun yanına bir insan temas noktası koyun.

Küçük ve yerel dernekler için

Pazartesi Sabahı: Nereden Başlamalı?

1

Tek sayfalık bir kurumsal kullanım ilkesi yazın

2

Asla araca girilmeyecek verilerin kırmızı listesini çıkarın

3

Yeşil bölgeden tek bir işte pilot uygulama yapın

4

Ekip içinde aylık bir ortak öğrenme buluşması organize edin.

Akılda kalması gereken:

Yapay zekâya işi devredebilirsiniz.

Sorumluluğu devredemezsiniz.

?

Sorularınız

Özgür Kurtuluş · ozgur@kamra.com.tr

Sunum (pdf)

Ek materyaller:

- Araç listesi (pdf)
- Tek sayfalık kullanım ilkesi şablonu (pdf)
- Üç test sorusu kartı (pdf)
- 3 Adımda Animasyon Video (pdf)

dijital.pro